

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 13 0 У 002925 15 Увп
Бања Лука, 04.5.2017. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше предсједника вијећа, те Страхиње Ђурковића и Едине Чупељић чланова вијећа, уз судјеловање Сање Орашчанин као записничара, у управном спору по тужби Р.Х. из М., Д., заступан по пуномоћнику Ц.С. из Д., ... (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број 1125369587 од 13.1.2014. године, туженог Фонда за ... РС, Одјељење за ... Б., у предмету престанка права на старосну пензију, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 У 002925 14 У од 29.9.2014. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 04.5.2017. године, донио је слjedeћу

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Фонда ПИО, Филијала Д. број горњи од 31.7.2011. године. Тим рјешењем је утврђено да тужиоцу престаје право на старосну пензију са 01.8.2011. године и да је именовани дужан пензије исплаћене за период од 10.4.2003. до 31.7.2011. године вратити Фонду ПИО.

Одбијање тужбе образложено је разлозима да је одредбом члана 184. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“ број 32/00, 40/00, 37/01, 32/02, 40/02, 47/02, 110/03, 67/05 и 113/07), који закон је важио у вријеме доношења првостепеног рјешења, прописано да права из ПИО престају када се утврди да нису били испуњени услови за стицање права, а ставом 3. тог члана прописано да поступак за престанак права у складу са ставом 2. покреће се по службеној дужности без обзира на рок који је протекао од дана доношења рјешења којим је признато право, док је ставом 4. истог члана дефинисано да права у складу са ставом 2. овог члана престају од дана доношења рјешења о престанку права, док је чланом 219. тог Закона регулисано питање накнаде штете за случај када је осигуранику на терет средстава Фонда извршена исплата на коју није имао право по закону, напомињући да је члан 184. идентичан члану 147. Закона о ПИО („Сл. гласник РС“ број 134/11 и 82/13, у даљем тексту: Закон о ПИО), а члан 219. став 1. тачка 1., 2. и 4. идентичан одредбама члана 161. Закона о ПИО; да је одредбом члана 12. став 2. Споразума о међусобним правима и обавезама о провођењу пензијског и инвалидског осигурања закљученим између Јавног Фонда за ПИО РС, Друштвеног Фонда за ... БиХ и Завода за ... М. („Сл. гласник РС“ број 15/00, у даљем

тексту: Споразум) прописано да осигураник који последије 30.4.1992. године није био осигуран ни код једног носиоца осигурања, али има посебног стажа, захтјев подноси носиоцу осигурања који је признао посебан стаж, па како је утврђено да тужилац у том периоду има посебан стаж, који је признат од стране Завода за ... М. јер је био припадник Оружаних снага РБиХ, која чињеница му је позната, те да му је рјешењем Фонда ПИО/МИО З.-Д. кантона број 1125369287 од 21.3.2012. године признато право на старосну пензију почев од 01.8.2011. године, то су управни органи правилно утврдили тужиоцу престанак права на старосну пензију и обавезали га на враћање примљеног износа.

Благовремено поднесеним захтјевом за ванредно преиспитивање побијане пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужилац побија њену законитост из основа садржаног у одредби члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је тужилац приликом подношења захтјева за остваривање права на старосну пензију 20.3.2003. године уз захтјев приложио увјерење од 16.4.2001. године којим потврђује да је у периоду од 3.5.1992. до 20.4.1994. године и од 5.6.1995. до 23.12.1995. године био припадник армије БиХ, што је Окружни суд у Добоју констатовоао у пресуди број 13 0 У 002787 13 У од 19.12.2013. године којом је уважио тужбу и поништио оспорени акт; да је у поступку ревизије рјешења Фонда ПИО РС, 2011. године утврђено од стране туженог да је тужилац остварио право на старосну пензију код Фонда ПИО/МИО ЗЕ ДО кантона у којем поступку се констатује да се у спису налази увјерење о учешћу тужиоца у оружаним снагама РБиХ датирано са 19.02.2007. године иако је код првостепеног органа у спису било и увјерење од 16.4.2001. године, због чега се тужени требао огласити ненадлежним и предмет уступити Федералном Фонду ПИО/МИО, тако да тужилац није одговоран за насталу штету, с обзиром да је одредбом члана 154. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Сл. гласник РС“ број 17/93 и 3/96, у даљем тексту: ЗОО) прописано ко другом проузрокује штету дужан му је надокнадити, осим ако докаже да је штета настала без његове кривице, па се тужени неосновано позива на одредбе Закона о ПИО које су у колизији са одредбама ЗОО; да је наступила застара потраживања, јер је пензија повремено потраживање које застаријева за једну годину; да тужилац није преварант, јер му је тужени док је примао панзију исплатио и износ од 1.398,60 КМ за који је тужилац сматрао да му не припада, па је исти вратио туженом 12.5.2004. године. Предлаже да се захтјев узважи, побијана пресуда укине и предмет врати на поновно одлучивање.

Тужени у одговору на захтјев истиче да нису повријеђена правила поступка, нити друштвени интерес, те да остаје код навода из образложења оспореног акта. Предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, побијану пресуду по одредбама члана 39. ЗУС, као и цјелокупне списе овог управног спора и предметне управне ствари, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка произилази да је тужилац Фонду ПИО Филијала Д. 20.3.2003. године поднио захтјев за остваривање права на старосну пензију на којем захтјеву је писаћом машином дописано „Захтијевам да ми се регулише право на пензију по основу радног стажа који сам до 1992. године навршио на подручју Општине Д., напомињем да у Федерацији имам само учешће у Армији РБиХ“. Још је у захтјеву констатовано да су приложени: доказ о годинама, доказ о стажу осигурања, подаци о платама и доказ о

уплаћеним доприносима. Постапајући по наведеном захтјеву тужени је донио рјешење број горњи од 18.3.2004. године којим је тужиоцу признао право на старону пензију у мјесечном износу од 215,24 КМ почев од 10.4.2003. године. У спису се затиче и захтјев тужиоца од 22.02.2007. године за одређивање сарзмјерног дијела старосне пензије, па је Филијала Д. упутила допис тужиоцу 9.7.2009. године којим га обавјештава да је за утврђивање права за пензију надлежан Федерални Завод за ПИО/МИО и да се позива да свој захтјев допуни изјавом да му престане право на пензију код Фонда ПИО РС. На наведени допис тужилац 21.7.2009. године доставља одговор у којем изјављује да није сагласан да му престане право на пензију у РС, јер је цијели радни стаж остварио на подручју Општине Д. у бившој СР БиХ и СФРЈ, те да у погледу посебног стажа, захтјев упути Федералној служби. Након тога, вршећи надзор првостепени орган туженог по службеној дужности доноси рјешење број горњи од 31.7.2011. године којим се тужиоцу утврђује престанак права на старосну пензију са 01.8.2011. године и налаже тужиоцу да врати исплаћене пензије за период од 10.4.2003. до 31.7.2011. године. Против тог рјешења тужилац је изјавио жалбу која је рјешењем туженог од 11.9.2013. године одбијена. По тужби, Окружни суд у Добоју пресудом број 13 0 У 002787 13 У од 19.12.2013. године је уважио тужбу и поништио тај акт туженог. У поновном поступку тужени је донио оспорени акт којим је одбијена жалба тужиоца као неоснована, а побијаном пресудом је одбијена тужба.

Побијана пресуда је правилна.

Одредбом члана 184. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању - Пречишћени текст („Сл. гласник РС“, број 106/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 и 118/09, у даљем тексту: Закон о ПИО) прописано је да права из пензијског и инвалидског осигурања престају у случају када се накнадно утврди да нису били испуњени услови за стицање права, а ставом 3. тог члана да поступак за престанак права у смислу става 2. овог члана се покреће по службеној дужности без обзира на рок који је протекао од дана доношења рјешења којим је признато право, док је ставом 4. овог члана дефинисано да права из става 2. овог члана престају од првог дана наредног мјесеца у односу на мјесец у којем је донесено рјешење о престанку права.

Одредбом члана 12. став 2. Споразума је регулисано да осигураник који послје 30. априла 1992. године није био осигуран нити код једног носиоца осигурања, али има посебног стажа, захтјев подноси носиоцу осигурања који је признао посебан стаж.

Како из података списка произилази да тужилац нема остварен стаж осигурања послје 30.4.1992. године нити код једног носиоца осигурања, а има признат посебан стаж као припадник Оружаних снага РБХ за период од 3.5.1992. до 20.4.1994. године и од 5.6.1995. до 23.12.1995. године (увјерење Федералног Министарства ..., Управа за одбрану З., Одјел одбране у Д. – Југ број 19-13-04-34-1-1-85/01 од 16.4.2001. године и увјерење истог органа број 17-18-12-04-03-2-395/07 од 19.2.2007. године), то именовани у складу са одредбом члана 12. став 2. Споразума остварује право на старосну пензију код носиоца осигурања који је признао посебан стаж, тј. код Федералног Фонда ПИО/МИО код којег је тужилац и остварио право на старосну пензију по рјешењу број 1810-002/09-1 од 21.3.2012. године, с тим да му исплата пензије почиње тећи од 01.8.2011. године.

Према томе, правилно је првостепеним рјешењем утврђено да тужиоцу престаје право на старосну пензију са 01.8.2011. године, јер је утврђено да не испуњава услове за признавање права на старосну пензију у РС, с обзиром да то право остварује код Федералног Завода ПИО/МИО.

Правилно је и ставом 2. диспозитива првостепеног рјешења утврђена обавеза да тужилац врати износе пензије примљене у периоду од 10.4.2003. до 31.7.2011. године, јер је за тај износ настала штета за туженог, будући да тужилац није испуњавао услове да му се призна право на старосну пензију почев од 10.4.2003. године.

Према одредби члана 162. Закона о ПИО, Фонд доноси рјешење о утврђивању преплаћеног износа новчаног примања у коме наводи висину преплаћеног износа, рокове и начине враћања, док је чланом 163. тог закона прописан начин враћања преплаћеног износа пензије.

С обзиром да ставом 2. првостепеног рјешења није утврђен износ пензије, рокови и начин враћања, то је тужени, у складу са чланом 162. Закона о ПИО, у обавези донијети рјешење о утврђивању претплаћеног износа новчаног примања у коме ће навести висину претплаћеног износа, рокове и начин враћања у складу са чланом 161. тог закона у ком поступку ће тужилац моћи истицати приговоре који се тичу кривице за настанак штете, обавезе враћања наведеног износа, застаре и сл., јер је првостепеним рјешењем, које рјешење заједно са оспореним актом чини правно јединство, само констатована обавеза тужиоца за враћање примљеног износа пензије за наведени период.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да побијаном пресудом нису остварени разлози из члана 35. став 2. ЗУС, па се захтјев тужиоца, на основу одредбе члана 40. став 1. тог закона, одбија као неоснован.

Записничар
Сања Орашчанин

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић